

Guia didàctica

Això és una festa!

Fundació Privada Educativa Vedruna-Barcelona

Direcció: Ramon Rial

Assessorament metodològic: Montserrat Fleck

Equip de treball: Antònia Codina, Núria García-Cascón, Maria Prat i Gabriel Sagalés

Il·lustracions de Belén Bujeda

Edicions l'Àlber

Guia de programació

1. Presentació i Introducció	3
2. Objectius generals d'etapa treballats en el cicle inicial	4
3. Competències transversals i aportacions que hi pot fer l'àrea de Cultura Religiosa	6
4. Presentació de les unitats	
a. Nivells de treball	8
b. Desglossament dels objectius i dels continguts per unitats	8
c. Criteris d'avaluació	8
i. Unitat 1	9
ii. Unitat 2	10
iii. Unitat 3	11
iv. Unitat 4	12
v. Unitat 5	14
vi. Unitat 6	15
vii. Unitat 7	16
viii. Unitat 8	18
5. Esquema de tipologia d'activitats	20
6. Esquema de cultures religioses treballades	21
7. Relació d'imatges relacionades amb el Museu Episcopal de Vic	22

I. Presentació i introducció

Presentació

Exposem, en aquesta guia, el conjunt d'aspectes que fonamenten el material elaborat. Per fer-ho de manera senzilla i que pugui servir de programació d'aula i d'escola ens hem proposat:

1. Exposar els objectius generals d'etapa que es treballen en aquest volum.
2. Adonar-nos que l'àrea de cultura religiosa aporta aspectes molts significatius al treball de les competències que indica la LOE.
3. Narrar, senzillament, els nivells o recorreguts didàctics que proposem de fer a cada unitat.
4. Indicar els objectius que hi ha al darrera de cada unitat.
5. Desglossar els continguts treballats en conceptes, procediments i actituds.
6. Presentar, en forma d'esquema:
 - a. Els tipus d'activitats presents a cada unitat.
 - b. Les cultures religioses que es treballen en el conjunt del material d'aquest curs.
 - c. Relacionar les imatges d'art que s'inclouen.

No hem entès, *en cap cas*, aquesta guia com un *solucionari*, sinó com un seguit de pautes que puguin permetre treballar amb més sentit el conjunt d'unitats que es presenten. Esperem que sigui útil per a la vostra programació d'aula. Ens podeu fer arribar els vostres comentaris a www.eduvedruna.org/barcelona a l'apartat "materials de cultura religiosa" o bé a www.alber.cat.

Introducció

Per al **segon curs del cicle** s'ha optat per fer un seguiment de calendari de l'any, tenint com a eix central les festes religioses de la cultura cristiana. Els nostres nens i nenes viuen amb alegria i intensitat les festes que celebrem en el nostre entorn. Hem cregut que era interessant poder presentar, en un volum, el sentit de les festes al llarg d'un curs escolar. Així, doncs, l'eix central dels continguts del segon curs és el de les festes de l'any, i específicament aquelles que tenen un origen i un sentit religiós en el nostre calendari. Al llarg d'aquest curs, l'estudi del contingut neix de la pròpia experiència dels alumnes, que són els qui aprenen i viuen les festes. Cal, però, aprendre a trobar el sentit del valor en les celebracions i buscar-hi, a la vegada, el seu sentit transcendent. Primer, en clau cristiana, atès l'origen de les festes en el nostre calendari judeocristià, però ajudant a descobrir que el caràcter festiu i celebratiu té paral·lelismes en moltes altres tradicions religioses. Pensem que és important que els nens i les nenes puguin descobrir, de forma sistemàtica, el sentit de les celebracions. Només així podran aprendre a valorar la cultura en la qual estan immersos i de la qual són hereus i hereves i, a la vegada, aprendre a valorar les manifestacions religioses de totes les cultures que hi ha al nostre entorn.

2. Objectius generals d'etapa treballats en el cicle inicial

Nota inicial

La falta d'un currículum compartit i oficial de "Cultura Religiosa" ha fet que la redacció dels objectius generals d'etapa que es treballen en aquests materials s'hagin elaborat prenent com a punt de referència els *Objectius Generals de l'àrea de Religió Catòlica* publicats per la Generalitat de Catalunya amb data de l'any 1992. Hem realitzat una adaptació d'aquests Objectius Generals, fent les modificacions oportunes que s'avenen al concepte de "Cultura Religiosa" i realitzant una lectura adaptada al moment present. No existeix, per ara, cap altre marc de referència més actualitzat i compartit a Catalunya que assenyali uns objectius generals d'etapa. En la redacció s'han tingut també presents algunes propostes elaborades pel Centre UNESCO de Catalunya en el document *Cultura Religiosa per als ciutadans de demà (2001)*.

Tot seguit, indiquem -a la columna de l'esquerra- els objectius per a tota l'etapa de primària i a les dues columnes de la dreta el treball d'aquests objectius en el cicle inicial:

Objectius generals	1r CI	2n CI
1. Introduir-se en l'ús, la recerca i la lectura de textos bíblics.		
2. Observar, tot analitzant la realitat de l'entorn, alguns usos i costums de la pràctica cristiana i la seva relació amb l'àmbit familiar i social. Observar que cada cultura religiosa té uns usos i uns costums que li són propis.		
3. Utilitzar els recursos dels llenguatges corporal, simbòlic, abstracte i iconogràfic, i expressar fets, dades, sentiments i opcions sobre el fenomen religiós a través del dibuix, la música, la mímica, el mural, l'audiovisual,		
4. Descobrir diferents experiències humanes del transcendent que donen resposta a les preguntes fonamentals de l'ésser humà: (qui sóc, d'on vinc, a on vaig, i després d'aquesta vida, què?), explicitant la resposta cristiana i descobrint algunes altres respostes en diferents religions.		
5. Conèixer els principals esdeveniments, afirmacions, paraules, cicles litúrgics, textos, que formen part del fet cristià. Adonar-se que cada cultura religiosa disposa de diferents expressions.		
6. Conèixer els principals models de la vida proposats pel cristianisme a través d'alguns personatges de l'Antic Testament i del Nou Testament i de protagonistes rellevants de la història de l'església Catòlica al món i a Catalunya.		
7. Identificar la figura de Jesucrist a través de les seves accions i paraules.		
8. Conèixer el Déu cristià manifestat Jesucrist com a pare i creador i aprendre que cada expressió religiosa fa referència a una realitat suprema.		

9. Descobrir la vida de l'església universal i de les seves comunitats locals, especialment a Catalunya, tot reconeixent la seva acció evangelitzadora, sacramental, caritativa, cultural i social.		
10. Esbrinar les dades més importants del marc sociocultural religiós de l'entorn i de Catalunya en general (costums, art, història, folklore, monuments i festivitats), fent especial esment a aquelles relacionades amb la fe catòlica.		
11. Adonar-se del fonament cristià de les actituds i les accions d'inserció i participació social (sinceritat, pau, alegria, comprensió, perdó, solidaritat i amor), i comprendre allò que poden aportar en la vida personal, en la convivència social i també en la pertinença eclesial. Adonar-se d'actituds paral·leles en les persones de diferents cultures religioses.		
12. Conviure amb totes les persones, valorant les seves qualitats, acceptant els seus límits i iniciant-se a una primera crítica enfront de les diferents actituds que es troba en l'entorn.		
13. Reconèixer la dignitat de les persones, del seu cos i vida, dels seus drets, i valorar la grandesa de la naturalesa.		
14. Copsar a través d'exemples concrets que el sentit religiós crida a l'acció transformadora de la persona, del col·lectiu i del medi.		
15. Adonar-se del sentit del diàleg interreligiós com una font de riquesa del nostre entorn i no pas com una dificultat.		

3. Competències transversals i aportacions que hi pot fer l'àrea de Cultura Religiosa

D'entre les competències assenyalades per la LOE, pensem que des de l'àrea de cultura religiosa és possible aportar-hi molts elements de treball i de consolidació en les següents competències:

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

El desenvolupament de cada unitat es situa en un marc important d'expressió oral i de diàleg que podem treballar a l'aula, especialment en l'apartat inicial de cada unitat, quan es fa referència al "sentit d'experiència". Es demana que cada alumne/a exposi la seva experiència en relació tema que es proposa. La realització del comentari de les preguntes inicials i el desenvolupament de cada tema conviden de forma constant a la conversa i al debat.

Les parts de les unitats dedicades al "sentit de valor" i al "sentit transcendent" permeten, també, l'expressió oral i escrita. És important remarcar que, en aquest cicle inicial, pren un relleu important l'expressió oral. Molts exercicis, si es creu convenient, es poden fer de forma oral, deixant per a l'expressió escrita alguns exercicis molt concrets que fan referència a aspectes personals.

2. Competència artística i cultural

A les unitats hi ha una doble expressió d'aquesta competència:

- L'estímul de l'expressió artística pròpia a través de l'elaboració de dibuixos com a expressió de pensaments propis.
- L'anàlisi i la interpretació d'obres d'art, centrades en el Museu Episcopal de Vic que trobareu relacionades al final d'aquesta guia. A cada unitat, la introducció del vocabulari bàsic propi de l'àrea permet créixer en la competència cultural de l'alumne/a.

3. Competència relativa al tractament de la informació i competència digital

En el recorregut de cada unitat es presenta la informació a partir de dibuixos, imatges i situacions que han de ser treballades i interpretades. L'alumne/a ha de treballar individualment i en col·lectiu per poder assolir la informació presentada. Puntualment es presenten exercicis que demanen l'ús i la recerca de pàgines web.

4. Competència d'aprendre a aprendre

Metodològicament, els materials fan un recorregut que podríem dir que combinen la teoria amb la pràctica de forma constant. És a partir de la resolució d'un exercici que es presenta el següent. L'aprenentatge es presenta de forma dinàmica, amb una interacció constant entre allò que s'ha après i allò nou que es presenta. Molt sovint es tracta d'aprenentatges que permeten l'exemplificació en relació a l'entorn de l'alumne/a. Sempre que és possible es busquen exercicis que s'avinguin amb un treball significatiu i constructiu.

5. Competències personals:

Competència d'autonomia i iniciativa personal

Competència centrada en conviure i habitar el món

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Competència social i ciutadana

Els diferents àmbits de les competències personals es tracten de manera constant en les diferents unitats. En totes les unitats, hi ha qüestions relacionades amb criteris que fomenten l'autonomia i la iniciativa personal, amb preguntes que tenen respostes i solucions obertes i que obren les portes a l'expressió i al creixement autònom de cada alumne/a. Les qüestions plantejades fan referència, molt sovint, a aspectes de la vida quotidiana que es fonamenten en la capacitat de millorar la convivència amb el grup i l'entorn. Sovint, també, es plantegen aspectes de ciutadania relacionats amb el diàleg interreligiós i la capacitat d'empatia davant del fet religiós. Es subratllen els valors que poden ser compartits entre diferents expressions religioses. Entem que l'àrea de Cultura Religiosa ajuda de manera clau al creixement integral de l'alumne/a. L'especificitat d'aquest volum, dedicat a recórrer les principals festes religioses i tradicionals de Catalunya al llarg de l'any, té molt a veure amb continguts de ciències socials i de participació ciutadana.

4. Presentació de les unitats

A. Nivells de treball o recorregut metodològic

Indiquem el recorregut metodològic que és possible realitzar, a cada unitat, centrat en tres nivells d'aproximació que són graduals:

Nivell d'experiència: és el punt d'inici de cada unitat. Es planteja una situació propera a l'alumne/a a partir d'un fet concret, d'una vivència o d'un aspecte de la vida quotidiana. En aquest nivell, l'alumne/a s'adona que es tractarà un tema que l'afecta en el dia a dia.

Nivell de valor o de sentit: a partir de les experiències dels mateixos alumnes o de l'experiència presentada es procura extreure'n o descobrir-ne un valor determinat que es treballa i s'analitza a partir de diferents exercicis.

Nivell de transcendència: Del valor presentat i treballat es presenta i se n'estudia el valor des del sentit transcendent partint del fet religiós cristià. Posteriorment, es presenta com es viu aquesta mateixa vivència en una altra cultura religiosa. Es procura remarcar, sempre que és possible, allò que uneix en el fet religiós.

B. Desglossament dels objectius i continguts per unitats

Per a cada unitat es formulen uns objectius concrets a assolir, acompanyats d'un desglossament dels continguts en els seus tres aspectes clau: conceptes, procediments i actituds, valors i normes.

C. Criteris d'avaluació

Es proposen, per tal de realitzar una avaluació qualitativa, un seguit de frases per tal que el mestre/a pugui utilitzar en els seus informes. Són frases centrades en els continguts i objectius treballats que es poden complementar i modificar en funció de l'alumne/a i de l'atenció a la diversitat. Entem que l'avaluació és continuada i individual. Les frases elaborades poden servir com a criteris d'avaluació.

Unitat I**El meu sant!***Paraula clau: Celebrar***Objectius de la unitat**

- Conèixer les activitats pròpies de la Festa Major.
- Valorar la importància de les festes del nostre país.
- Situar algunes festes que se celebren a Catalunya en el mes de setembre.
- Descobrir la veneració que es fa a Catalunya entorn de les marededéus trobades.
- Conèixer el valor que té la Mare de Déu per als cristians.
- Veure com moltes marededéus són venerades en santuaris, a través dels pelegrinatges.
- Adonar-nos que, en moltes cultures religioses, es realitzen pelegrinatges.

Recorregut per nivells*A nivell d'experiència*

- Explicar l'experiència de Festes Majors viscudes a partir de la lectura inicial i presentar l'objectiu del curs: conèixer més bé les festes d'origen religiós que celebrem al llarg de l'any, fent un recorregut per mesos.
- Situar les festes del mes de setembre.

A nivell de valors

- Adonar-se que la Festa Major respon a la celebració d'un valor, com totes les festes. Buscar-hi el sentit de valor corresponent: en aquest cas, el de celebracions relacionades amb els cultes a les marededéus trobades.

A nivell de transcendència

- Adonar-nos de les característiques del culte a la Mare de Déu a través dels santuaris i dels goigs.
- Observar que el pelegrinatge que es fa a casa nostra té similituds amb pelegrinatges d'arreu del món.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Festa Major.	Identificació en el calendari de les principals festes del mes de setembre.	Interès per conèixer les festes del nostre país.
Festes del mes de setembre.	Procés per conèixer el nombre de dies de cada mes.	
Llegenda de Queralt.	Identificació de les parts de la Marededéu.	
Parts de la Marededéu: Mare de Déu, corona, setial.	Relacionar trets que caracteritzen la figura de la mare.	Actitud d'observació en la lectura d'imatges.
Goig, devoció, lloança.	Complementació de mots en un goig.	
Santuari.	Identificació d'un santuari a partir d'imatges.	Interès i motivació.
Pelegrí / pelegrinatge.	Caracterització del sentit del pelegrí.	Respecte per les veneracions de diferents religions.

Aspectes d'avaluació

- Utilitza correctament el vocabulari après a la unitat.
- Sap situar les principals festes del mes de setembre.
- Mostra interès per conèixer les marededús i els santuaris de l'entorn.
- Distingeix les parts essencials de l'expressió d'una Marededú: Mare de Déu, setial i corona.
- Sap què és un goig.
- Ha entès el sentit del pelegrí i el pelegrinatge.
- Sap que existeixen molts tipus de pelegrinatge.

Unitat 2

Temps de castanyes i panellets

Paraula clau: **Tardor / mort**

Objectius de la unitat

- Conèixer la festa de la Castanyada i de Tots Sants, a partir d'experiències que vivim en la vida quotidiana.
- Observar el procés de la tardor com a part integrant del cicle de la vida.
- Situar algunes festes que se celebren a Catalunya en els mesos d'octubre i novembre.
- Emmarcar i entendre el fet de la mort com una part del procés de la vida.
- Adonar-se del sentit de la festa de Tots Sants i del dia dels Morts per als cristians.
- Saber que moltes cultures religioses recorden i fan memòria dels seus avantpassats.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Descobrir el procés de la tardor a partir del fet popular de la Castanyada i de les activitats que comporta.
- Observar el cicle de la natura, situant la tardor en l'espai que li correspon.
- Repassar les característiques de les estacions de l'any a partir de refranys i dites populars, tot situant les festes pròpies de l'octubre i el novembre.

A nivell de valors

- Adonar-se del sentit del valor de la mort.

A nivell de transcendència

- Conèixer la dedicació de festivitats que fan els cristians entorn de la mort: Tots Sants i Dia dels Difunts.
- Entendre que el sentit de la mort i el record dels avantpassats és un fet viscut per moltes cultures religioses, amb dedicacions de diferents festes.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Castanyer / castanyera.	Identificació de la figura del castanyer/a.	
Parts del cicle de la natura.	Localització de les parts del cicle de la natura.	Interès per la recerca de refranys i frases fetes.
Festes d'octubre i novembre.	Identificació en el calendari de les principals festes d'octubre i novembre.	

Santorals.	Recerca del nom de sants en una pàgina web.	Interès per buscar el sentit i l'origen del propi nom.
Sentit de la castanyada.	Elaboració d'una recepta de panellets, seguint els passos indicats.	Participació en l'elaboració de la recepta de panellets.
Tots Sants.	Identificació dels trets que determinen Tots Sants.	Valoració del sentit de Tots Sants.
Dia dels difunts.	Lectura i comprensió del text relacionat amb la mort en la cultura mexicana.	Valoració del sentit de la mort.

Aspectes d'avaluació

- Utilitza correctament el vocabulari après a la unitat.
- Sap situar les principals festes del mes de novembre.
- Entén el fet de la mort com a part integrant del procés de la vida.
- Entén la festa de la Castanyada com a tradició catalana pròpia.
- Ha après els diferents passos per elaborar panellets i en coneix els seus productes bàsics.
- Ha treballat el sentit de la mort en la cultura cristiana.
- Coneix que totes les cultures religioses fan culte als seus morts.

Unitat 3

Per Nadal, cada ovella al seu corral

Paraula clau: **Nadal**

Objectius de la unitat

- Entendre el sentit de la paraula “esperar”.
- Conèixer el sentit de la celebració de l'Advent, com a temps d'espera.
- Descobrir el sentit de les principals tradicions del Nadal i situar-les, de forma ordenada, en el calendari del mes de desembre.
- Saber explicar, amb paraules senzilles, els diferents orígens i sentits que tenen les tradicions del Nadal: Pessebre, Missa del Gall, Tió...
- Adonar-se que moltes cultures religioses celebren el naixement de les seves persones més importants, com Jesús, els cristians, o Mahoma, els musulmans.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Experimentar la idea d'esperança en aspectes de la vida quotidiana.
- Observar que en la vida quotidiana tenim moments d'espera.

A nivell de valors

- Adonar-nos que les festes que celebrem tenen un sentit de valor, més enllà de la festa per ella mateixa.
- Relacionar diferents celebracions amb els seus sentits.

A nivell de transcendència

- Conèixer el sentit de valor i de transcendència que té el Nadal per als cristians a través de les seves celebracions al llarg del mes de desembre.
- Observar que les cultures religioses celebren els naixements de les seves figures principals.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Advent.	Elaborar una corona d'advent i posar-hi expressions amb sentit, a partir d'un exemple.	Interès per treballar la idea d'espera.
Vocabulari relacionat amb el Nadal.	Relacionar paraules del cicle del Nadal amb el seu significat.	Actitud positiva per formular desitjos.
Tió.	Situar festes del Nadal en el seu marc de celebració.	Interès en la recerca del sentit de les festes.
	Identificar celebracions populars a partir de definicions donades.	Participació activa a l'aula.
	Elaborar una felicitació de Nadal.	Valoració del sentit de les festes de Nadal.
Festa de Mawlid-al-Nabi (naixement del profeta).	Recitació d'un vers, amb l'entonació i la vocalització adequades.	Ganes per conèixer diferents cultures religioses.

Aspectes d'avaluació

- Sap el significat de l'expressió "advent" i és capaç de relacionar-lo amb el mot "esperar".
- Sap situar les principals festes religioses en el calendari del mes de desembre.
- Utilitza correctament el vocabulari treballat a classe.
- Ha mostrat interès per conèixer el sentit de les tradicions catalanes que hi ha entorn del Nadal.
- És capaç de relacionar conceptes relacionats amb el Nadal amb la seva definició corresponent.
- Coneix el sentit pel qual es diuen versos per Nadal i en sap recitar un amb l'entonació correcta.
- Ha après a fer una "felicitació" i en coneix el sentit.
- Sap que diferents cultures religioses celebren el naixement de les seves figures principals.

Unitat 4

Cuidem els animals

Paraula clau: **Estimació a la natura**

Objectius de la unitat

- Adonar-nos de la necessitat del respecte pels animals i per la natura.
- Conèixer el sentit del mot "patró" com a protector.
- Conèixer algunes de les festes pròpies de l'hivern, com la festa dels Tres Tombs.
- Situar algunes festes del mes de gener en el seu calendari.
- Conèixer l'origen de la tradició dels Reis d'Orient.
- Conèixer el sentit de la celebració del DENIP (Dia Escolar de la No violència i la Pau).
- Observar que moltes religions fan festes relacionades amb el temps de l'any i amb la natura.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Partir de l'experiència que tenim de cuidar els animals i del tracte que tenim amb ells.
- Adonar-nos que els animals i la natura ens són necessaris.

A nivell de valors

- Observar que és important tenir una bona relació amb la natura i saber com n'hem de tenir cura.
- Veure que en la nostra cultura donem un valor a la coexistència amb els animals i com fem festa de la seva relació amb ells.

A nivell de transcendència

- Conèixer les festes religioses i populars que fem en relació amb els animals.
- Establiment de “patrons”, com a protectors dels animals i de les persones.
- Necessitat de donar un to transcendent a la nostra relació amb la natura i els animals en moltes cultures religioses.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Patró.	Identificar accions i comportaments que podem tenir amb els animals.	Interès per estudiar els comportaments que tenim amb els animals.
Sant Antoni.	Elaborar frases amb mots i verbs relacionats amb el tracte amb la natura.	Actitud positiva per buscar frases relacionades amb el tracte a la natura.
DENIP.	Situar festes del gener en el seu marc de celebració.	Interès en la recerca del sentit de les festes.
Xevat.	Identificar les característiques de la festa de Sant Antoni.	Participació activa a l'aula.
Gandhi.	Investigar el “patronatge” de diferents sants.	Valoració del sentit de les festes de Cap d'Any i Reis.
	Investigar entorn de l'acròstic DENIP.	Ganes de conèixer diferents cultures religioses.
	Recerca de festes relacionades amb l'estima a la natura i els animals.	

Aspectes d'avaluació

- Mostra actituds de respecte amb els animals i les plantes.
- Entén les festes dedicades als animals com a tradició popular.
- Sap situar les festes del mes de gener en el seu calendari.
- Utilitza correctament el vocabulari treballat a classe.
- Ha mostrat interès en la recerca del sentit de les festes de Cap d'Any i Reis.
- Coneix el sentit del mot “patró” i el sap aplicar.
- Ha mostrat interès en la recerca del sentit de la festa de Sant Antoni.
- Ha après el sentit de l'acròstic DENIP i el relaciona amb Gandhi.
- Ha après que moltes cultures religioses donen importància a la relació amb la natura i al seu respecte.

Unitat 5**Per la Candelera, el fred va enrere***Paraula clau: Celebració***Objectius de la unitat**

- Preguntar-nos pel sentit de les disfresses en la nostra cultura.
- Conèixer el sentit del mot “Carnestoltes” i el perquè de la seva festa.
- Conèixer el sentit d’algunes festes del mes de febrer com a inici del cicle de Quaresma i de Pasqua.
- Situar algunes festes del mes de febrer en el seu calendari.
- Explicar el sentit d’expressions populars com la Vella Quaresma i les seves pràctiques festives.
- Donar sentit a pràctiques com el dejuni i l’abstinència.
- Emmarcar el cicle de la Quaresma.
- Observar que moltes religions fan festes semblants a les que donen sentit a la Quaresma, com el Ramadà.

Recorregut per nivells*A nivell d’ experiència*

- Experimentar el fet de “disfressar-se” i buscar-ne diferents raons, a partir de l’ experiència pròpia i a partir de la lectura del text.
- Posar en comú les idees prèvies sobre el sentit del Carnestoltes.

A nivell de valors

- Donar sentit i valor a les festes del mes de febrer, dins del marc del calendari cristià.
- Recerca dels valors que caracteritzen les festes del mes.

A nivell de transcendència

- Expressar el sentit transcendent de la Quaresma i relacionar una part del seu sentit amb celebracions paral·leles que realitzen altres cultures religioses.
- Sentit i significat de la celebració del Ramadà musulmà.

Continguts

De conceptes	De procediments	D’ actituds
Calendari lunar.	Identificar les principals festes del mes de febrer en un calendari.	Interès per estudiar les festes d’aquest mes.
Candelera.	Observar la variació de les dates de les festes per raons de l’ús de calendaris lunars.	Actitud positiva per buscar explicacions raonades.
Carnestoltes.	Identificar cada una de les festes del mes de febrer amb un sentit propi i específic.	
Dijous Gras o Llarder.	Investigar sobre dites i refranys del temps de Quaresma.	Participació activa a l’aula.
Dimecres de Cendra.	Investigar el sentit de la “Vella Quaresma”.	Valoració del sentit de les festes.
Quaresma.	Elaboració d’una recepta de bunyols, seguint els passos indicats.	Ganes de conèixer diferents cultures religioses.
Pasqua.	Discriminar frases sobre el sentit del dejuni a partir dels conceptes presentats.	

Ramadà.	Elaboració de paral·lelismes sobre el dejuni en una cultura religiosa diferent a la cristiana.	
---------	--	--

Aspectes d'avaluació

- Sap explicar l'ús de les disfresses en relació al Carnestoltes.
- Sap que el calendari de moltes festes religioses està centrat en el cicle lunar.
- Sap situar les festes del mes de febrer en el seu calendari.
- Utilitza correctament el vocabulari treballat a classe.
- Ha mostrat interès en la recerca del sentit del Carnestoltes i de les festes de febrer relacionades amb la Quaresma: Dijous Llader i Dimecres de Cendra.
- Sap que la Quaresma és un cicle de preparació per a la Pasqua.
- Coneix el sentit dels mots "dejuni" i "abstinència" i en coneix possibles raons per a la pràctica.
- Sap de l'existència del Ramadà i ha après que moltes cultures religioses donen importància a un temps de dejuni.

Unitat 6

Fent créixer les llavors...

Paraula clau: **Vida**

Objectius de la unitat

- Repassar el procés de creixement de les plantes.
- Observar el nostre propi procés de creixement.
- Establir comparacions a partir de l'observació de nosaltres mateixos.
- Situar algunes festes dels mesos de març i abril en el seu calendari.
- Conèixer el procés de les festes que caracteritzen la Setmana Santa.
- Explicar el sentit de cada una de les festes de Setmana Santa.
- Conèixer el sentit de la Mona de Pasqua i de la seva composició.
- Saber el sentit de la Pasqua en la cultura religiosa jueva.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Inici del recorregut a partir de l'observació del procés de creixement de les plantes, des de la llavor fins a la maduresa.
- Traspàs d'aquest estudi extern a un estudi intern sobre l'observació i el propi procés de creixement.

A nivell de valors

- Adonar-se que el curs de l'any té un creixement, a partir d'aquest moment de l'any, amb l'arribada de la primavera.
- Adonar-se dels canvis i les transformacions en un mateix/a.

A nivell de transcendència

- Conèixer el sentit evolutiu del procés de la Setmana Santa, tot identificant cada dia de la celebració amb un sentit transcendent relacionat amb la vida de Jesús.
- Observar que el sentit final de la Pasqua cristiana té paral·lelismes i arrels en la Pasqua jueva.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Diumenge de Rams.	Identificar les principals festes dels mesos de març i abril en un calendari.	Interès per l'estudi i el creixement de plantes.
Dijous Sant.	Observar el procés de creixement d'una planta.	Aportació de documents (fotografies) sobre la pròpia persona.
Divendres Sant.	Identificar alguns dels principals moments del nostre propi creixement.	Actitud de recerca del sentit de les festes del procés de la Setmana Santa.
Diumenge de Pasqua.	Identificar i ordenar el procés de les festes que caracteritzen la Setmana Santa.	
Pasqua Florida.	Identificar cada festa de la Setmana Santa amb una imatge d'art religiós pròpia de la festa.	
Mona.	Elaboració d'una recepta de Mona de Pasqua.	Participació en l'elaboració de la recepta de la Mona de Pasqua.
Pesah.	Relacionar alguns dies de la Setmana Santa amb símbols.	Interès per conèixer els elements populars que caracteritzen la Setmana Santa i Pasqua.
	Relacionar aspectes comuns entre la Pasqua jueva i la cristiana.	Ganes de conèixer diferents cultures religioses.

Aspectes d'avaluació

- Sap explicar el procés de creixement d'una planta.
- És capaç de conèixer alguns trets del seu propi creixement.
- Sap situar les festes dels mesos de març i abril en el seu calendari.
- Utilitza correctament el vocabulari treballat a classe.
- Ha mostrat interès en la recerca del sentit de la Setmana Santa.
- És capaç de relacionar cada un dels dies de Setmana Santa amb una obra d'art.
- Coneix els principals símbols de Setmana Santa.
- Ordena correctament les festes que se celebren per Setmana Santa.
- Ha sabut treballar la informació sobre la Mona de Pasqua.
- Coneix el sentit de la Pasqua jueva i de la cristiana.

Unitat 7

Roses i llibres per a tots!

Paraula clau: **Estimar**

Objectius de la unitat

- Posar en comú l'experiència del dia de Sant Jordi.
- Situar algunes festes del mes d'abril en el seu calendari.
- Repassar la llegenda de Sant Jordi, tot comparant-la amb una llegenda africana.
- Adonar-se que la llegenda de Sant Jordi està composta d'uns símbols.
- Relacionar símbols amb significats.
- Fer una lectura del significat del "llibre", de la "rosa" i del "drac".
- Saber que la majoria de cultures religioses disposen de llibres sants.
- Conèixer el nom dels llibres sagrats per als cristians, per als jueus i per als musulmans.

Recorregut per nivells

A nivell d'experiència

- Partir de l'experiència personal de la manera de viure la festa de Sant Jordi.
- Aprofundir en la llegenda de Sant Jordi, sabent que és semblant a les d'altres pobles.

A nivell de valors

- Adonar-se que la llegenda té la força de representar uns símbols i uns valors.
- Veure que els símbols i els valors els trobem, també, en els llibres i en les roses.

A nivell de transcendència

- Conèixer que per a diferents religions, els llibres tenen un caràcter simbòlic i sagrat per als seus creients.
- Adonar-nos del més essencial que tenen en comú la Bíblia, la Torah i l'Alcorà.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Llegenda.	Identificació de la festa de Sant Jordi (i altres de variables cada any) en el calendari del mes d'abril.	Interès pel coneixement de contes i llegendes.
Símbol.	Lectura i comprensió de la llegenda de Sant Jordi.	Actitud interessada en la interpretació de símbols.
Sant Jordi.	Lectura i comprensió de la llegenda Bubi.	Ganes de comunicar els llibres llegits.
Rosa.	Complementació amb dibuixos de la llegenda de Sant Jordi i la llegenda Bubi.	Actitud de recerca del sentit del llibre, de la rosa i del drac.
Drac.	Relació entre símbols i significats de les llegendes treballades.	
Llibres sagrats: Bíblia, Torah i Alcorà.	Identificació de llibres sagrats amb religions.	Ganes de conèixer la interrelació entre diferents cultures religioses.

Aspectes d'avaluació

- Sap explicar la llegenda de Sant Jordi.
- És capaç de comparar la llegenda de Sant Jordi amb una altra llegenda.
- Ha sabut buscar la relació de símbols amb els seus significats.
- Sap situar les festes del mes d'abril en el seu calendari.
- Utilitza correctament el vocabulari treballat a classe.
- Sap expressar el sentit del llibre, de la rosa i del drac.
- Ha après que hi ha coses en comú en els llibres sagrats d'aquestes religions: judaisme, cristianisme i islam.

Unitat 8**Arriba el bon temps!***Paraula clau: Estiu***Objectius de la unitat**

- Identificar els elements que caracteritzen el bon temps de la primavera, a partir de l'observació de la natura.
- Prendre consciència de la importància dels colors i de les expressions en el moment que mostrem els nostres estats d'ànim.
- Adonar-nos que hi ha petites coses que ens ajuden a ser feliços.
- Descobrir quines coses ens ajuden a obtenir la felicitat.
- Situar algunes festes dels mesos de maig i juny en el seu calendari.
- Entendre que algunes de les festes cristianes estan centrades en l'alegria i l'agraïment, a través de símbols com les flors: Pasqua Granada, Corpus...
- Entendre el foc com a símbol d'alegria, amistat i purificació.
- Explicar la festa de la Patum.
- Observar que hi ha moltes cultures religioses que tenen el foc com a element simbòlic.

Recorregut per nivells*A nivell d'experiència*

- Partir de l'observació dels canvis i transformacions que es produeixen a la natura en aquest moment de l'any.
- Caracterització d'aquesta època a partir de les flors.

A nivell de valors

- Adonar-nos que traslладem la vida de la natura a la pròpia vida, buscant la felicitat.
- Caracterització de la felicitat i dels mínims imprescindibles per a la vida.

A nivell de transcendència

- Conèixer que, des d'una perspectiva transcendent, el fet religiós celebra l'existència de la vida a partir de festes que tenen lligams amb la natura: flors, aigua i foc.
- Observar que totes les religions valoren els elements de la natura.

Continguts

De conceptes	De procediments	D'actituds
Primavera.	Observació de comportaments de la natura a la primavera.	Interès per l'observació de la natura.
Prescindible i imprescindible.	Detecció de necessitats d'uns mínims per viure i ser feliç.	Actitud d'interès en l'estudi del propi comportament.
Feliç i felicitat.	Destriar entre elements prescindibles i imprescindibles.	Participació en els debats a l'aula.
Pasqua Granada.	Identificació de les festes de maig i juny en el calendari.	Actitud de recerca del sentit de les festes del període de la Pentecosta.
Pentecosta.	Caracterització de les festes del maig i del juny.	Actitud de reflexió sobre la celebració de festes d'aquest moment de l'any.
Corpus / Patum.	Interpretació d'imatges a través de la lectura d'un text.	Ganes de conèixer la interrelació entre diferents cultures religioses.
Foc i de festa.	Observació de la festa de Sant Joan.	

Aspectes d'avaluació

- Sap caracteritzar els elements que defineixen els canvis de la natura a la primavera.
- És capaç d'explicar, amb les seves paraules, el sentit de "felicitat".
- Ha sabut buscar la relació de símbols amb els seus significats.
- Sap situar les festes del mes d'abril en el seu calendari.
- Utilitza correctament el vocabulari treballat a classe.
- Sap anomenar les festes religioses dels mesos de maig i juny.
- Ha après que les cultures religioses parteixen, sovint, de l'observació dels elements de la natura.

5. Tipologia de les activitats realitzades en les unitats

Subratllem les principals activitats presents en cada tema:

	U-1	U-2	U-3	U-4	U-5	U-6	U-7	U-8
Completar / enllaçar frases								
Completar un conte								
Completar graelles tancades								
Completar llistes d'avantatges / inconvenients o a favor / en contra								
Comprensió lectora • preguntes tancades • preguntes obertes								
Debat / activitat en grup								
Dibuixar								
Elaboració d'un còmic								
Escriure petits textos								
Graelles d'autoavaluació personal								
Interpretació de significats de frases, paràboles i contes								
Interpretació teatral o de dibuixos								
Lectura de textos								
Observació d'imatges								
Ordenar dibuixos o textos								
Pàgina web								
Recerca en l'àmbit personal o social								
Recerca en el Nou Testament								
Relació entre significats de contes								
Relacionar conceptes								
Resoldre mots encreuats								
Resolució d'un petit enigma								
Subratllar / pintar frases o dibuixos								

6. Relació de cultures religioses treballades

Vet-aquí la relació de cultures religioses que es treballen al llarg de les unitats:

	U-1	U-2	U-3	U-4	U-5	U-6	U-7	U-8
Cristianisme								
Hinduisme								
Religions de Mèxic								
Islam								
Judaisme								

7. Relació d'imatges relacionades amb el Museu Episcopal de Vic

S'ha pres l'opció, en aquest material, -que sempre que fos possible- s'expliquessin les imatges religioses a través de l'art. Pensem que l'art és un element transversal que ha de poder ser ensenyat a totes les etapes educatives. I, per tal que sigui comprès, s'ha de treballar de forma continuada al llarg del procés d'aprenentatge.

En aquest material, les imatges religioses parteixen del Museu Episcopal de Vic i, més concretament, de les seves col·leccions de romànic i gòtic. Això fa més possible l'organització de possibles sortides per conèixer i localitzar -de forma directa- les imatges treballades al llarg del material. D'altra banda, és possible realitzar altres sortides a Museus del nostre país que acullen material molt semblant. Veiem important fer aproximacions als Museus de forma continuada i amb objectius concrets, més enllà de les visites generals. Una bona sortida de final de curs (i en aquest cas de cicle) pot ser conèixer i treballar les imatges que s'han conegut al llarg del material.

La relació d'imatges treballades és la següent:

Unitat 1: Unitat 3: Marededéu de l'Esperança. Fragment del Retaule de Santa Clara de Vic.

Unitat 4: Fragment del Frontal de Santa Maria de Lluçà.

Unitat 6: Fragment del Frontal d'altar de Sant Vicenç d'Espinelves / Fragment del Retaule de Santa Magdalena de Perella.

Unitat 7: Fragment del Retaule dedicat a Sant Miquel Arcàngel.